

แนวทางการปฏิบัติที่เหมาะสมของกองพลทหารราบที่ 9
ในการดูแลพื้นที่ราชพัสดุในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี

เอกสารวิจัยส่วนบุคคล

โดย

พันเอก วุฒิพงศ์ แก้วบัวเงิน
รองผู้อำนวยการกองปลัดบัญชี กองทัพบกที่ 1

วิทยาลัยการทัพบก

กันยายน 2567

เอกสารวิจัยเรื่อง แนวทางการปฏิบัติที่เหมาะสมของกองพลทหารราบที่ 9
ในการดูแลพื้นที่ราชพัสดุในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี
โดย พันเอก วุฒิพงศ์ แก้วบัวเงิน
อาจารย์ที่ปรึกษา พันเอก ยุทธนา ชันทอง

วิทยาลัยการทัพบก อนุมัติให้เอกสารวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรหลักประจำ วิทยาลัยการทัพบก ปีการศึกษา 2567 และเห็นชอบให้เป็น
เอกสารวิจัยส่วนบุคคลที่อยู่ในเกณฑ์ระดับ **ชมเชย**

พลตรี ผู้บัญชาการวิทยาลัยการทัพบก
(ทงศักดิ์ มหาวงศ์)

คณะกรรมการควบคุมเอกสารวิจัยส่วนบุคคล

พันเอก ประธานกรรมการ
(ยุทธนา ชันทอง)

พันเอก ผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษา
(ธนะชัย ฉันทน์ชนกพงศ์)

พันเอก กรรมการ
(ปรีญญา ฉายะพงษ์)

พันเอก กรรมการ
(ทัฬหพงศ์ บำเรอราช)

พันเอกหญิง กรรมการ
(จันทิรา นาคบุญนำ)

บทคัดย่อ

- ผู้วิจัย** พันเอก วุฒิพงศ์ แก้วบัวเงิน
- เรื่อง** แนวทางการปฏิบัติที่เหมาะสมของกองพลทหารราบที่ 9
ในการดูแลพื้นที่ราชพัสดุในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี
- วันที่** 11 กันยายน 2567 **จำนวนคำ:** 10,281 **จำนวนหน้า:** 38
- คำสำคัญ** ที่ดิน, ที่ราชพัสดุของกรมธนารักษ์, จังหวัดกาญจนบุรี
- ชั้นความลับ** ไม่มีชั้นความลับ

การวิจัยเรื่อง แนวทางการปฏิบัติที่เหมาะสมของกองพลทหารราบที่ 9 (พล.ร.9) ในการดูแลพื้นที่ราชพัสดุในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ที่จะ ทำการศึกษาแนวทาง การปฏิบัติที่เหมาะสมในการดูแลที่ราชพัสดุ วิเคราะห์สภาวะ แวดล้อมและทรัพยากรในปัจจุบันที่สนับสนุนหรือขัดขวางการปฏิบัติในการดูแลพื้นที่ราช พักสุ ตลอดจนดำเนินการเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติในการดูแลที่ราชพัสดุของ พล.ร.9 สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงยุทธศาสตร์ตามแนวทางที่ วิทยาลัยการทัพบก กำหนด ผลการวิจัยพบว่าแนวทางการปฏิบัติที่เหมาะสมของ พล.ร.9 ในการดูแลพื้นที่ราช พักสุในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรีประกอบด้วยปัจจัยที่สำคัญ ได้แก่ ด้านกำลังพล ด้านการ บริหารจัดการ ด้านเทคโนโลยี ขณะเดียวกันการจัดลำดับความเร่งด่วนในการเสนอ งบประมาณ ในการจัดหาสิ่งอุปกรณ์ที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพเข้าช่วยในการปฏิบัติ ภารกิจในการดูแลพื้นที่ราชพัสดุ ตามกรอบแนวทาง ของกองทัพบก เพื่อให้หน่วยเพิ่ม ศักยภาพของระบบการปฏิบัติในการดูแลที่ราชพัสดุ โดยคำนึงถึงประสิทธิภาพและความ คุ่มค่าของงบประมาณและผลประโยชน์ของชาติ และกองทัพบก เป็นสำคัญ

ABSTRACT

AUTHOR: Colonel Wuttipong Kaewbuangoen

TITLE: Guideline of military Operations Related to the 9th Infantry Division Responsibilities in The crown property that the treasury department have responsibility. (Kanchanaburi Province)

DATE: 11 September 2024 **WORD COUNT:** 10,281 **PAGES:** 38

KEY TERMS: Land, state Property of the Treasury Department, Kanchanaburi Province

CLASSIFICATION : Unclassified

Subject research guideline of military operations related to the 9th Infantry Division Responsibilities in the crown property that the treasury department have responsibility (Kanchanaburi Province). Researcher analysis about the current environment and resources that support or hinder military action in custody of state properties. As well as conducting recommendations for military practices in taking care of the state property of the 9th Infantry Division. For this research, The strategic research model was used in accordance with the guidelines set by the Royal Thai Army College.

The research results showed that the guideline of operations related to the 9th infantry division responsibilities in the crown property that the treasury department have responsibility (Kanchanaburi Province) consists of important factors such as personnel, management. Technology at the same time prioritizing the urgency of budget proposals to provide modern and efficient equipment to assist in the mission of taking care of the state Property. According to the guidelines of the Army order for the unit to increase the potential of the military operating system in taking care of the state Property. Considering the efficiency and worthiness of the budget and the interests of the nation and the army.

กิตติกรรมประกาศ

เอกสารวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้สำเร็จลงได้ เนื่องจากได้รับความกรุณาอย่างสูงจาก พลตรี ทนงศักดิ์ มหาวงศ์ ผู้บัญชาการวิทยาลัยการทัพบก ที่กรุณาอนุมัติให้กระผมทำเอกสารวิจัยเชิงยุทธศาสตร์ตามรูปแบบของวิทยาลัยการทัพบก โดยมี พันเอก ยุทธนา ชันทอง ประธานกรรมการ และอาจารย์ที่ปรึกษา ที่กรุณาให้คำแนะนำ และให้คำปรึกษาตลอดจนให้แนวคิดที่เป็นประโยชน์ ในการจัดทำเอกสารวิจัยส่วนบุคคล รวมถึงช่วยปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่งทำให้กระผมตระหนักถึงความตั้งใจจริงและความทุ่มเทของอาจารย์ทุกท่าน ขอกราบขอบพระคุณ เป็น อย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ เจ้าหน้าที่ของ พล.ร.9 และ มทบ.17 ทุกนายที่สนับสนุนข้อมูลต่างๆ สำหรับจัดทำเอกสารวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้ รวมถึงคำแนะนำอันเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยจนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

กระผมหวังว่าเอกสารวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้จะมีประโยชน์ สำหรับใช้เป็นรูปแบบในการปฏิบัติที่เหมาะสมในการดูแลพื้นที่ราชพัสดุในพื้นที่รับผิดชอบของ พล.ร.9 และของหน่วยทหารต่างๆในกองทัพบกที่มีหน้าที่ดูแลรักษาและใช้ประโยชน์ที่ราชพัสดุ ก่อให้เกิดผลดีต่อวิทยาลัยการทัพบกและกองทัพบกในอนาคต จึงขอมอบส่วนดีทั้งหมดนี้แด่คณาจารย์ของวิทยาลัยการทัพบกทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาจนทำให้เอกสารวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้ สร้างประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง และขอมอบความกตัญญูทเวทิตาคุณแด่ บิดา มารดา รวมถึงเพื่อนนักศึกษากลุ่มวิจัยที่ 3 หลักสูตรหลักประจำวิทยาลัยการทัพบก ชุดที่ 69 ทุกท่าน และที่จะลืมไม่ได้ ขอขอบคุณครอบครัวที่คอยเป็นกำลังใจให้อย่างอบอุ่นและดียิ่ง

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ	
ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	3
กรอบแนวคิดการวิจัย	4
วิธีการศึกษา	5
ประโยชน์ที่ได้รับ	6
บทที่ 2 บทวิเคราะห์	
ข้อมูลที่ดินในการครอบครองของกองทัพบก	7
ข้อมูลที่ดินในการดูแลของกองพลทหารราบที่ 9	8
ระเบียบกองทัพบกกว่าด้วยการบริหารจัดการที่ดิน อาคาร และสิ่งปลูกสร้างพ.ศ. 2566	12
นโยบายการปฏิบัติงานของผู้บังคับบัญชา	14
ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580) ด้านความมั่นคง	18
แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ.2566 - 2580)	19
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13	20
แผนปฏิบัติการราชการ กระทรวงกลาโหม(พ.ศ.2566-2570)	23
ประเด็นความมั่นคง	
นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ(พ.ศ.2566-2570)	23

การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อที่ราชพัสดุ ในพื้นที่รับผิดชอบของ พล.ร.9	24
แนวทางการปฏิบัติที่เหมาะสมของ พล.ร.9 ในการดูแลพื้นที่ราชพัสดุ ในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี ให้ประสบความสำเร็จ	28
บทที่ 3 บทอภิปรายผล	30
บทที่ 4 บทสรุป	36
ข้อเสนอแนะการวิจัย	37
เอกสารอ้างอิง	
ประวัติย่อผู้วิจัย	

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580)¹ ซึ่งได้ กำหนดวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ กลาโหม (พ.ศ.2560-2579)² กำหนดวิสัยทัศน์ ประเทศไทย มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” กองทัพบก เป็นหน่วยงานหลักด้านความมั่นคง เป็นเครื่องมือของรัฐบาลในการต่อสู้ภัยคุกคามรูปแบบต่างๆของชาติ กองทัพบกมีหน้าที่ตามพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการ กระทรวงกลาโหม พ.ศ.2551 ได้แก่ การสนับสนุนการพัฒนาประเทศการช่วยเหลือประชาชน และดำเนินการเกี่ยวกับการใช้กำลังกองทัพบกตามอำนาจหน้าที่ของกระทรวงกลาโหม

กองทัพบกมีที่ดินในความครอบครอง และใช้ ประโยชน์ประมาณ 4 ล้าน³ ไร่เศษ ประกอบด้วย ที่ราชพัสดุของกรมธนารักษ์ ที่ป่าสงวนแห่งชาติของกรมป่าไม้ที่สาธารณประโยชน์ของกระทรวงมหาดไทย โดยที่ดินของรัฐดังกล่าวแต่ละประเภทมีกฎหมายและระเบียบที่กำหนดแนวทางในการดูแลรักษาและการแก้ไขปัญหาที่แตกต่างกันไป ปัจจุบันที่ดินในความครอบครองและใช้ประโยชน์ของกองทัพบก ได้ถูกราชกรบุกรุกเข้าใช้ประโยชน์เป็นจำนวนมากจังหวัดกาญจนบุรีมีพื้นที่ทั้งหมด 12,176,968 ไร่ โดยเป็นที่ดินที่มีเอกสารสิทธิ์เพียง 2,678,936 ไร่เศษ คิดเป็น 22% โดยที่เหลือเป็นพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ พื้นที่อุทยานแห่งชาติ และพื้นที่ราชพัสดุโดยกองทัพบกดูแลและใช้ประโยชน์ใน

ส่วนของพื้นที่ราชพัสดุ จำนวน 1,619,549 ไร่ ตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตหวงห้ามที่ดินในท้องที่ได้มีการแบ่งมอบให้หน่วยทหารในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี รับผิดชอบ ได้แก่ กองพลทหารราบที่ 9 จำนวน 1,413,170 ไร่, กรมการขนส่งทหารบก จำนวน 12,500 ไร่, หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน จำนวน 19,787 ไร่, กองการสัตว์ทหารบก จำนวน 49,672 ไร่, หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา จำนวน 37,851 ไร่, กรมทหารพรานที่ 14 จำนวน 768 ไร่, มลทลทหารบกที่ 17 จำนวน 85,800 ไร่

จากสภาพพื้นที่ราชพัสดุจังหวัดกาญจนบุรี ที่กองทัพบกดูแลและใช้ประโยชน์มีสภาพที่แตกต่างกันไปหลากหลายประเภท ทั้งพื้นที่ป่าละเมาะแห้งแล้งไม่มีน้ำทำการเกษตร พื้นที่ห่างไกลชุมชนเหมาะแก่การทำพืชสวน-ไร่ พื้นที่ที่มีประชาชนบุกรุกอยู่หนาแน่นใกล้แหล่งชุมชนเมือง จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรีส่วนใหญ่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ที่มีประชาชนเป็นผู้ครอบครองมากถึงร้อยละ 78 ซึ่งมีสาเหตุหลักจากพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตหวงห้ามที่ดินในท้องที่อำเภอเมืองกาญจนบุรี อำเภอวังขนาย อำเภอบ้านทวน และอำเภอวังกะ จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2481⁴ ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการวางกรอบแนวทางการบริหารจัดการที่ดินของรัฐ ผ่านการกำหนดกฎหมาย ที่มีระเบียบหลักเกณฑ์ที่แน่นอน และดูแลรักษาที่ดินของรัฐในภาพรวมให้มีความชัดเจน รวมถึงการสงวนหวงห้ามที่ดินของรัฐเพื่อใช้ประโยชน์ในราชการทหาร แต่ภายใต้การบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวที่ผ่านมาไม่สามารถกำหนดแนวเขตที่ดินที่ชัดเจนได้ว่าอยู่ในบริเวณใด โดยเฉพาะในพื้นที่ของหน่วยงานทหารที่มีอยู่เป็นจำนวนมาก ทำให้ระบบการสงวนหวงห้ามในลักษณะที่เป็นอยู่ เป็นสาเหตุส่วนหนึ่ง ที่นำไปสู่ความขัดแย้ง ระหว่างหน่วยงานทหารกับหน่วยงานของรัฐด้วยกันเอง และระหว่างหน่วยงานทหารกับประชาชน เกี่ยวกับสิทธิในที่ดินและสิทธิในการเข้าใช้ประโยชน์ในที่ดินเหล่านี้ ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน

จากปัจจัยดังกล่าว ประกอบกับจำนวนประชากรที่มากขึ้น ต้องการทรัพยากรมากขึ้นจึงทำให้ชาวบ้านขาดแคลนที่อยู่อาศัย และที่ดินทำกินจึงเข้าไปบุกรุก

ครอบครองและทำประโยชน์ รวมถึงมีประชาชนบางส่วนที่อยู่อาศัยทำกินมาก่อนการกำหนดเขตพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตหวงห้ามฯ พ.ศ. 2481 และตกทอดสู่ลูกหลานตามสายทายาทมาโดยตลอด โดยไม่ทราบที่ดินดังกล่าวไม่ใช่ของตนเอง โดยราษฎรไม่ทราบจะขอคำปรึกษา จากหน่วยงานใด จึงจะได้รับคำตอบที่ชัดเจน ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการศึกษาหาสาเหตุของการบุกรุกที่ราชพัสดุที่มอบหมายให้กองทัพดูแล รวมถึงศึกษาหาแนวทางการปฏิบัติที่เหมาะสมในการป้องกันการบุกรุกที่ราชพัสดุให้แก่กำลังพล เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของการเตรียมกำลังกองทัพ ให้มีความพร้อมตามหน้าที่ได้กำหนดไว้ในกฎหมาย ซึ่งกำลังพลของกองทัพประกอบด้วย นายทหารสัญญาบัตร นายทหารประทวนและทหารกองประจำการ ซึ่งนายทหารประทวน เป็นกำลังพลหลักเปรียบเสมือนกระดูกสันหลังของกองทัพ การปฏิบัติที่มีปัจจัยสำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จแห่งชัยชนะ

ผู้วิจัยมีความสนใจถึง “แนวทางการปฏิบัติที่เหมาะสมของ พ.ร.บ. 9 ในการดูแลพื้นที่ราชพัสดุในพื้นที่ จังหวัดกาญจนบุรี” เนื่องจาก พ.ร.บ. 9 มีภารกิจการเตรียมกำลัง และใช้กำลัง ซึ่งในขั้นตอนของการเตรียมกำลังหน่วยต้องใช้พื้นที่ที่ได้รับมอบหมายจากกรมธนารักษ์ให้ดูแลรักษา เพื่อใช้ในการฝึกให้เกิดความพร้อมรบอยู่ตลอดเวลา รวมถึงมีหน้าที่ในการดูแลไม่ให้เกิดการบุกรุกพื้นที่

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อทราบถึงความรับผิดชอบในการดูแลพื้นที่ราชพัสดุในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี ของ พ.ร.บ. 9
2. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยทางทหารที่ส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์ของชาติ
3. เพื่อเสนอแนวทางการปฏิบัติที่เหมาะสม ของ พ.ร.บ. 9 ในการดูแลพื้นที่ราชพัสดุ ในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี

กรอบแนวความคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวความคิดการวิจัย

วิธีการศึกษา

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงยุทธศาสตร์ โดยใช้รูปแบบการวิจัยตามที่
วิทยาลัยการทัพบกกำหนด

2. ขอบเขตการศึกษา

2.1 ด้านพื้นที่ ได้แก่ จังหวัดกาญจนบุรี ผู้ให้ข้อมูลหลัก (พิจารณาจากพื้นที่
ที่มีการ บุกรุกเป็นจำนวนมาก)

2.2 ด้านเนื้อหา ได้แก่ สาเหตุที่เป็นผลทำให้เกิด การบุกรุกที่ราชพัสดุจำนวน
มาก การปฏิบัติทางทหารที่เหมาะสม และการมีส่วนร่วม ด้วยหลักประณีประนอม

2.3 ด้านเวลา ระยะเวลาในการวิจัย ตั้งแต่ ธันวาคม 2566 - มิถุนายน 2567

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

บันทึกข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง ตามแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ การสัมภาษณ์
ผู้ให้ข้อมูลหลัก โดยเจ้าหน้าที่ผู้ทำวิจัยแต่งตั้ง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

โดยการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้กรอบการคิดเชิงยุทธศาสตร์ด้วยการใช้ SWOT
Analysis ประกอบกับ ใช้หลักการบริหาร 4M มาวิเคราะห์ เพื่อหาปัจจัย

5. ขั้นตอนการดำเนินงาน

	ธ.ค. 66	ม.ค. 67	ก.พ. 67	มี.ค. 67	เม.ย. 67	พ.ค. 67	มิ.ย. 67
เลือกเรื่องและกำหนดหัวข้อ	↔						
สอบการนำเสนอโครงร่าง		↔					
ศึกษาค้นคว้าที่มาของปัญหา		↔	↔	↔			
การวิเคราะห์,สังเคราะห์				↔	↔		
การสรุปผลการวิจัย					↔		
การนำเสนอผลการวิจัย						↔	
จัดทำรูปเล่ม							↔

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ทำให้ทราบสาเหตุของการบุกรุกพื้นที่ราชพัสดุที่กองทัพกดูแลในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี
2. ทำให้ทราบแนวทางการแก้ไขปัญหา และสามารถเสนอแนวทางการบริหารที่เหมาะสมในการดูแล พื้นที่ราชพัสดุที่กองทัพกดูแลในพื้นที่ จังหวัดกาญจนบุรี
- 3.สามารถกำหนดแนวทางการใช้การปฏิบัติทางทหารของกองทัพก ให้เป็นรูปธรรม และต่อยอดด้วย การนำผลการวิจัยไปทดลองใช้จริงในหน่วยงานของกองทัพก ในการพัฒนาประเทศ และการรักษาผลประโยชน์ ของชาติ

บทที่ 2

บทวิเคราะห์

ข้อมูลที่ดินในการครอบครองของกองทัพบก

กองทัพบก มีที่ดินในความครอบครอง ดูแลและใช้ประโยชน์ อยู่จำนวน 4,337,100 ไร่ โดยมีพื้นที่ประสบปัญหาการบุกรุกที่ดินรวมจำนวน 1,503,714 ไร่ แบ่งออกเป็นพื้นที่กองทัพภาคที่ 1 จำนวน 1,312,629 ไร่ กองทัพภาคที่ 2 จำนวน 78,761 ไร่ กองทัพภาคที่ 3 จำนวน 11,094 ไร่ และกองทัพภาคที่ 4 จำนวน 1,230 ไร่ มณฑลทหารบกที่มีพื้นที่ถูกบุกรุกมีจำนวน 21 มณฑลทหารบก ได้แก่ มณฑลทหารบกที่ 12, 13, 14, 15, 16, 17, 19, 21, 22, 24, 25, 29, 31, 32, 33, 36, 39, 42, 43, 44 และ 46 ปัญหาสำคัญในการปกครองดูแลที่ดินคือการอยู่อาศัยและที่ทำกินของราษฎรโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งที่ดินที่มีปัญหามากที่สุด คือ ที่ราชพัสดุที่ได้มาจากการสงวนหวงห้ามตามมติคณะรัฐมนตรี และพระราชกฤษฎีกาสงวนหวงห้ามที่ดินรกร้างว่างเปล่า โดยพื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่ที่ไม่มีหน่วยงานทหารตั้งอยู่ซึ่งหน่วยงานทหารยังไม่ได้จัดทำแนวขอบเขตที่แน่นอน จึงทำให้มีปัญหาการบุกรุกที่ดินเกิดขึ้น โดยกลุ่มผู้บุกรุก แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้บุกรุกที่อยู่ก่อนการหวงห้าม กลุ่มผู้บุกรุกที่เข้ามาหลังการหวงห้ามและ กลุ่มผู้ลงทุนและเกษตรกรรายใหญ่ โดยการสนับสนุนของกลุ่มต่างๆ 4 กลุ่มคือ ข้าราชการ นายทุน ผู้นำท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่บ้านเมืองของรัฐที่เกี่ยวข้อง ซึ่งหน่วยพยายามออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง เพื่อแก้ไขปัญหาการบุกรุกในพื้นที่ แต่ติดขัดในเรื่องงบประมาณในการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง และเจ้าหน้าที่ของกรมที่ดินในการ ดำเนินการรังวัดที่ดินมีไม่เพียงพอ ทำให้การดำเนินการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง ล่าช้าอีกทั้งขั้นตอนการพิสูจน์สิทธิ์ ใช้ระยะเวลาานาน ระหว่างรอผลการพิสูจน์สิทธิ์ราษฎร มีการเปลี่ยนแปลงสภาพพื้นที่ทำให้การดำเนินการแก้ไขปัญหามีความซับซ้อนมากขึ้น

ข้อมูลที่ดินในการปกครองดูแลของกองพลทหารราบที่ 9⁵

จังหวัดกาญจนบุรี มีพื้นที่ทั้งสิ้นประมาณ 19,483 ตารางกิโลเมตร หากคิดเป็นจำนวนไร่จะเท่ากับ 12,176,968 ไร่ จังหวัดกาญจนบุรี มีที่ดินในความปกครองดูแล จำนวน 2 แปลง คิดเป็นเนื้อที่รวมทั้งสิ้น 1,413,170 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 11.6 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. พื้นที่ตามหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง เลขที่ กจ 0164/40

1.1 เนื้อที่ : 16 – 3 – 16 ไร่

1.2 ที่ตั้ง : ต.ท่าขนุน อ.ทองผาภูมิ จ.กาญจนบุรี

1.3 หน่วยงานและใช้ประโยชน์ : กองพลทหารราบที่ 9 โดย กองกำลังสุรสีห์

2. ที่ดินสงวนหวงห้ามตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตหวงห้ามที่ดินในท้องที่อำเภอเมืองกาญจนบุรี อำเภอวังขนาย อำเภอบ้านทวน และอำเภอวังกะ จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2481 ซึ่งอยู่ใน จ.กาญจนบุรี เนื้อที่ประมาณ 3,026,980 ไร่ และ จ.ราชบุรี เนื้อที่ประมาณ 500,000 ไร่ โดยมีพื้นที่ที่ พล.ร.9 ดูแลและใช้ประโยชน์ จำนวนประมาณ 1,413,154 ไร่ ดังนี้

2.1 ที่ตั้งหน่วย พล.ร.9 (ค่ายสุรสีห์) อ.เมือง จำนวน 65,452 ไร่

2.2 พื้นที่ฝึก พล.ร.9 อ.บ่อพลอย จ.กาญจนบุรี จำนวน 330,000 ไร่

2.3 พล.ร.9 (ทุ่งก้างย่าง) อ.ไทรโยค จ.กาญจนบุรี จำนวน 34,800 ไร่

2.4 พล.ร.9 อ.ไทรโยค จ.กาญจนบุรี จำนวน 12,000 ไร่

2.5 พล.ร.9 (พล.ร.9 ดูแลแทน กส.ทบ.) อ.ไทรโยค จ.กาญจนบุรี จำนวน 18,750 ไร่

2.6 พื้นที่ฝึกทางยุทธวิธีทัพภาค1 อ.เมือง จ.กาญจนบุรี จำนวน 315,125 ไร่

2.7 พล.ร.9 (พื้นที่ อ.ศรีสวัสดิ์ จ.กาญจนบุรี) จำนวน 164,062 ไร่

2.8 พื้นที่ฝึก พล.1 รอ. อ.พนมทวน จ.กาญจนบุรี จำนวน 472,965 ไร่

จากการปฏิบัติงานของหน่วยดูแลและใช้ประโยชน์ในพื้นที่ที่ผ่านมาทำให้พบปัญหาที่สำคัญ ดังนี้

1. กองทัพบกในฐานะหน่วยงานของรัฐที่ได้ครอบครองใช้ประโยชน์ที่ดินตามที่ได้ประกาศ หวงห้ามที่ดินเพื่อประโยชน์ในราชการทหาร ไม่สามารถครอบครองดูแลที่ดินได้อย่างทั่วถึง เนื่องจากหวงห้ามที่ดินไว้จำนวนมากและมีอาณาเขตกว้างขวางและยากแก่การกำหนดแนวเขตภูมิประเทศจริง
2. มีราษฎรบุกรุกเข้าอยู่อาศัยและทำการเกษตรในที่ราชพัสดุจำนวนมาก ราษฎรมาราย ได้แจ้งการครอบครองที่ดิน ขอเอกสารสิทธิ์มีเอกสารสิทธิ์ตามประมวลกฎหมายที่ดิน มี น.ส.3 และ น.ส.3 ก. แล้วจำนวนมาก
3. เกิดจากผู้ครอบครองเดิมขายสิทธิ์การครอบครอง และทำการบุกรุกพื้นที่ใหม่ต่อไป
4. ราษฎรบางส่วนและผู้แสวงหาผลประโยชน์บางกลุ่มอ้างข้อกฎหมายโต้แย้งกับทางราชการและการยุยงส่งเสริมให้ราษฎรเข้าบุกรุกต่อสู้โต้แย้งกรรมสิทธิ์กับทางราชการตลอดจนรวมตัวขัดขวางมิให้เจ้าหน้าที่ของทางราชการเข้าตรวจสอบที่ราชพัสดุ
5. ขั้นตอนการยื่นเช่าที่ใช้เวลานาน และราษฎรบางกลุ่มยังไม่เชื่อมั่นต่อเจ้าหน้าที่รัฐ
6. การชี้แจงประชาสัมพันธ์ยังไม่ทั่วถึง
7. เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างจริงจังและขาดความรอบคอบในการพิจารณาอนุญาต
8. การบังคับใช้กฎหมายกับผู้กระทำผิดยังไม่มีประสิทธิภาพ คดีความต่างๆ ที่ได้นำไปสู่กระบวนการยุติธรรม ขาดพยานหลักฐานที่จะพิสูจน์ความผิด

ลักษณะที่ดินของทหาร

“ที่ดินของกองทัพบก” หมายความว่า ที่ดินในความครอบครองใช้ประโยชน์ของกองทัพบกประกอบด้วย ที่ราชพัสดุ ที่ป่าสงวนแห่งชาติที่กรมป่าไม้อนุญาตให้กองทัพบกใช้ประโยชน์ ที่สาธารณประโยชน์ ที่กระทรวงมหาดไทยอนุญาตให้กองทัพบกใช้ประโยชน์ หรือที่ดินอื่นๆ ที่กองทัพบกมีสิทธิ์ใช้ประโยชน์อยู่ตามกฎหมาย “การปกครอง ที่ดิน” หมายความว่า การใช้อำนาจตามกฎหมาย ระเบียบที่เกี่ยวข้อง ในการคุ้มครอง รักษา ดูแล ใช้ควบคุมที่ดินของกองทัพบก “การบริหารจัดการที่ดิน” หมายความว่า การกำหนด หลักการปฏิบัติงานด้านที่ดิน อำนาจหน้าที่ของหน่วยในสายงานที่ดินที่เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ และวิธีการปกครองดูแล บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์ในที่ดิน ของกองทัพบก “หนังสือสำคัญสำหรับที่ดิน” หมายความว่า หนังสือแสดงสิทธิ์ในที่ดิน และหนังสือสำคัญ สำหรับที่ หลวง ตามประมวลกฎหมายที่ดิน “สายงานที่ดินของกองทัพบก” หมายความว่า กองทัพบก (กรมส่งกำลังบำรุงทหารบก) - กรมยุทธโยธาทหารบก - หน่วยรับผิดชอบพื้นที่ - หน่วย ปกครองที่ดิน - หน่วยใช้ประโยชน์ในที่ดิน “หน่วยรับผิดชอบพื้นที่” หมายความว่า กองทัพภาค “หน่วยปกครองที่ดิน” หมายความว่า มณฑลทหารบก “หน่วยใช้ประโยชน์ ในที่ดิน” หมายความว่า หน่วยที่กองทัพบกมีคำสั่งให้เข้าใช้ประโยชน์ในที่ดินราชพัสดุ ซึ่งมีสถานะเป็นส่วนราชการ (หน่วยตามสายงานปกติ) จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง หรือตามอัตรากิจการและยุทธโธปกรณ์/อัตรานเฉพาะ กิจ “ที่ราชพัสดุ” หมายความว่า ที่ราชพัสดุ ตามกฎหมายว่าด้วยที่ราชพัสดุ ซึ่งหมายถึง ที่ดินราชพัสดุ และ อาคารราชพัสดุ การแบ่งที่ดินในความปกครองดูแลของกองทัพบก ตามลักษณะสิทธิ์การ ครอบครองเป็น 4 ประเภท ได้แก่

1. **ที่ดินกรรมสิทธิ์ของกองทัพบก หรือของทางราชการ** ซึ่งใช้ในราชการ กองทัพบก หมายถึงที่ดินที่ใช้งบประมาณของกองทัพบกจัดซื้อไว้ ที่ดินที่มีผู้ถือกรรมสิทธิ์ ยกให้หรือการโอนแลกเปลี่ยนที่ดินที่ได้จากการเวนคืน เพื่อใช้ในราชการกองทัพบก รวมทั้ง

ที่ดินของส่วนราชการกระทรวง ทบวง กรมอื่นๆ ที่โอนให้กองทัพบก ที่ดินประเภทนี้มีทั้งหมด 34 แห่งทั่วประเทศมีเนื้อที่รวมทั้งสิ้น ประมาณ 460,820 ไร่ ที่ดินเหล่านี้มีเอกสารสิทธิ์เป็นโฉนด หนังสือรับรองการทำประโยชน์ หนังสือสำคัญที่หลวงแล้วแต่กรณีปัจจุบัน ที่ดินประเภทนี้ถือเป็นทรัพย์สินของรัฐบาลที่เป็นที่ราชพัสดุ ตามพระราชบัญญัติราชพัสดุ พ.ศ. 2518 โดยกระทรวงการคลังเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินดังกล่าว

2. ที่ดินสงวนและที่ดินหวงห้ามในความปกครองของกองทัพบก ที่ดินประเภทนี้ เดิมเป็นที่ดินของรัฐ ที่ได้สงวนหรือหวงห้ามไว้ใช้ในราชการทหาร โดยกระทรวงมหาดไทย เป็นผู้ควบคุมทะเบียนที่ดินประเภทนี้มีหลักฐานสิทธิ์การครอบครองโดยประกาศอำเภอ หรือจังหวัดและพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตหวงห้าม ปัจจุบันมีที่ดินหวงห้ามของทางราชการทหาร ตามประกาศพระราชกฤษฎีกา ทั้งสิ้น 12 แห่ง ในพื้นที่ 9 จังหวัด

3. ที่ดินที่ยืมจากหน่วยราชการอื่นหรือเอกชน ที่ดินประเภทนี้เป็นการตกลงขอยืมหรือขออนุญาตใช้จากหน่วยงานอื่น โดยส่วนใหญ่จะเป็นที่ดินของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์หรือที่ดินของกรมป่าไม้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งการใช้ที่ดินประเภทนี้เมื่อหมดความจำเป็นในการใช้ราชการแล้ว ต้องแจ้งส่งคืนหน่วยงานเดิมต่อไป

4. ที่ดินที่ขอเช่าจากหน่วยราชการอื่นหรือเอกชน ปัจจุบัน กองทัพบก มีความจำเป็นในการใช้ที่ดินสำหรับการปฏิบัติการกิจต่างๆ ของทางราชการ จึงมีความจำเป็นที่ เช่าที่ดินจากหน่วยงานอื่นๆ

ระเบียบกองทัพบกว่าด้วยการบริหารจัดการที่ดิน อาคาร และสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2566⁶

เนื่องจากกองทัพบกได้ออกคำสั่งและตราข้อบังคับกองทัพบกเกี่ยวกับการปกครองวิธีการจัดการที่ดินของกองทัพบกไว้หลายฉบับด้วยกัน เพื่อความสะดวกแก่การปฏิบัติหน้าที่ การค้นคว้า ตลอดจนการกล่าวอ้างถึงจึงวางระเบียบกองทัพบกว่าด้วยการบริหารจัดการที่ดิน อาคาร และสิ่ง ปลูกสร้าง พ.ศ. 2566 ขึ้น โดยหัวข้อประเด็นที่น่าสนใจมี ดังนี้

ข้อ 16 กรณีที่ต้องมีการรังวัด การพิสูจน์สอบสวนการทำประโยชน์ การตรวจสอบเนื้อที่ การสอบเขตที่ดิน หรือกรณีอื่นใดตามประมวลกฎหมายที่ดิน ให้ดำเนินการ ดังนี้

16.1 ให้หน่วยปกครองที่ดินร่วมกับหน่วยใช้ประโยชน์ในที่ดินเป็นผู้นำทำการสำรวจรังวัด มีหน้าที่ให้อัยคำต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบและชี้แนวเขตที่ดินร่วมกับผู้แทนกรมธนารักษ์ หรือในจังหวัดอื่นให้ร่วมกับผู้แทนสำนักงานธนารักษ์พื้นที่ รวมทั้งทำความเข้าใจในการสอบสวนเปรียบเทียบ และสอบสวนไกล่เกลี่ยตามประมวลกฎหมาย ที่ดินด้วย ทั้งนี้ หากตรวจสอบแล้วถูกต้องให้ลงนามรับรองแนวเขต ร่วมกับผู้แทนกรมธนารักษ์หรือผู้แทนสำนักงานธนารักษ์พื้นที่ และหากตรวจสอบแล้วการดำเนินการไม่ถูกต้องให้ดำเนินการคัดค้านโดยทันที

16.2 ให้หน่วยปกครองที่ดินและหน่วยใช้ประโยชน์ในที่ดิน แต่งตั้งกำลังพลของหน่วยเป็นผู้แทนหน่วยในการปฏิบัติตามข้อ 16.1 เป็นลายลักษณ์อักษร และรายงานผลการปฏิบัติเมื่อจบภารกิจ ตามสายงานที่ดินจนถึงกองทัพบกเพื่อทราบ

ข้อ 17 การใช้ที่ราชพัสดุของกองทัพบก

17.1 หน่วยของกองทัพบก จะต้องใช้ที่ราชพัสดุเพื่อประโยชน์ในทางราชการในการปฏิบัติตามอำนาจและหน้าที่กองทัพบกมอบหมายและเป็นไปตามกฎหมายกฎและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

17.2 การใช้ที่ราชพัสดุ นอกเหนือจากข้อ 17.1 กระทำได้ ดังนี้

17.2.1 ในการยินยอมให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานอื่นของรัฐ ใช้ประโยชน์ในที่ราชพัสดุ เพื่อเป็นสถานที่ปฏิบัติงาน นอกจากจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ตามที่กองทัพบกกำหนดไว้ในข้อ 13 แล้ว เนื้อที่ขอใช้ก่อสร้างและเนื้อที่ที่ขอใช้ทั้งหมดต้องไม่เกินตามที่อธิบดีกำหนดไว้ในกฎกระทรวงการใช้ที่ราชพัสดุ พ.ศ.256310 ข้อ 7(2) ทั้งนี้ เมื่อได้รับความยินยอมแล้ว จะเข้าใช้ประโยชน์ในพื้นที่ได้จะต้องได้รับการอนุญาตจากกรมธนารักษ์หรือผู้ว่าราชการจังหวัดก่อนแล้วแต่กรณี

17.2.2 การใช้ที่ราชพัสดุเพื่อดำเนินการอื่นๆ กระทำได้กรณี ดังนี้

1) กรณีส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานอื่นใดขอใช้พื้นที่เพื่อดำเนินโครงการ ซึ่งไม่ใช่การขอใช้เพื่อเป็นสถานที่ปฏิบัติงานตามข้อ 17.2.1 เมื่อดำเนินโครงการเสร็จเรียบร้อยแล้วตามที่กองทัพบกอนุมัติจะต้องส่งมอบพื้นที่และมอบทรัพย์สินตามโครงการให้กับกองทัพบก โดยให้หน่วยงานนั้นทำความเข้าใจล่วงหน้าเป็นหนังสือก่อนที่จะให้ความยินยอมไว้เป็นหลักฐานด้วย ในกรณีที่มีกฎหมายของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่ขอใช้ประโยชน์บัญญัติห้ามมิให้ส่งมอบพื้นที่และมอบทรัพย์สินตามโครงการให้กับกองทัพบกได้โดยการแก้ไขรายการทะเบียนที่ราชพัสดุให้หน่วยงานอื่นเป็นผู้ใช้ประโยชน์ที่ราชพัสดุแทนกองทัพบก ให้มีหนังสือตอบปฏิเสธ และดำเนินการตามที่กำหนดในข้อ 13 วรรคสอง โดยอนุโลม

2) กรณีหน่วยของกองทัพบก ขอใช้พื้นที่ดำเนินโครงการของหน่วยจะต้องได้รับอนุมัติการก่อสร้างตามโครงการจากสายงานของกองทัพบกที่เกี่ยวข้อง ก่อนจึงรายงาน ขออนุมัติใช้พื้นที่จากกองทัพบก

3) กรณีหน่วยของกองทัพบก ขอใช้พื้นที่ดำเนินโครงการสวัสดิการ จะต้องได้รับอนุมัติโครงการตามระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการจัดสวัสดิการภายในส่วนราชการเสียก่อน จึงรายงาน ขออนุมัติใช้พื้นที่ดำเนินโครงการจากกองทัพบก

17.2.3 วิธีการ ขั้นตอน ตามข้อนี้ให้ปฏิบัติตามข้อ 13 โดยอนุโลม

17.3 การเข้าใช้ประโยชน์ในที่ราชพัสดุ ตามข้อ 17.2 จะต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กองทัพบกอนุญาตเท่านั้น หากใช้ประโยชน์แตกต่างไปจากที่อนุญาตไว้ต้องรายงานขอความเห็นชอบจากกองทัพบกก่อน

นโยบายการปฏิบัติงานของผู้บังคับบัญชา

นโยบายของ พลเอก ณรงค์พันธ์ จิตต์แก้วแท้ ผบ.ทบ. (ก.ย.65)⁷

การแก้ไขปัญหาที่ดินของกองทัพบก ผู้บัญชาการทหารบกทุกท่านที่ผ่านมาได้ให้ความสำคัญมาโดยตลอด เนื่องจากปัญหาที่ดินทำให้เกิดการกระทบกระทั่ง ระหว่างหน่วยงานของกองทัพบกกับราษฎรอยู่เสมอ สรุปเรื่อง que ผู้บัญชาการทหารบก ได้มอบนโยบายเกี่ยวกับการแก้ไข ปัญหาที่ดิน ดังนี้

1. จะต้องไม่ดึงกองทัพบกเข้าไปเผชิญหน้ากับราษฎรเป็นอันขาด
2. จะต้องรักษาพื้นที่ที่ยังไม่ถูกบุกรุก อย่าให้ราษฎรบุกรุกต่อไปอีก
3. จะมีวิธีการอย่างไรที่จะให้ราษฎรผู้บุกรุก มีความสำนึกว่ามีใช้ที่ดินของตน โดยดำเนินการให้ราษฎรเหล่านั้นไปเช่าที่ดินกับธนากรักษ์ให้ได้ เพื่อปกป้องผลประโยชน์ของชาติบ้านเมือง

4. ประชาสัมพันธ์ทำความเข้าใจกับราษฎรว่ากองทัพบกและรัฐบาล มีนโยบายในเรื่องนี้อย่างไร

5. สำนักราษฎรในพื้นที่ที่รับผิดชอบและแยกประเภท แล้วจึงแจ้งให้ราษฎรทราบว่าเขาอยู่ในประเภทใด เช่น ประเภทอยู่ก่อนประกาศหวงห้าม หรือภายหลังหวงห้ามฯ หรือ ประเภทยืนยันว่ามีกรรมสิทธิ์โดยชอบเพื่อจะได้ดำเนินการต่อไป

6. กำหนดขอบเขตพื้นที่ที่จะยอมให้ราษฎรเช่าอยู่อาศัยทำกิน และพื้นที่ที่จะต้องการไว้ใช้ประโยชน์ โดยถือนโยบายของกองทัพบกเป็นหลัก

7. ให้ทำการตรวจสอบเอกสารสิทธิ์ โดยเสนอให้คณะกรรมการประสานการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐส่วนจังหวัด ที่ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งขึ้น โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อ 11 มิถุนายน 2533 และ 21 สิงหาคม 2533 การเสนอให้ตรวจสอบเอกสารสิทธิ์นั้น ให้พิจารณารายละเอียดๆ ก่อนเพื่อให้เป็นตัวอย่างแก่ราษฎรทั่วไป ว่ากฎหมายนั้นใช้กับทุกคนทุกระดับไม่มีเว้น

8. ให้หน่วยทำการปลูกป่าในพื้นที่ว่างเปล่าทุกแห่ง โดยให้ใช้พันธุ์ไม้ยืนต้น เพื่อที่จะได้ป่าไว้เป็นพื้นที่ต่อไปในอนาคต ทั้งนี้ให้หมายรวมพื้นที่ที่ได้รับคืนจากราษฎรด้วยการโยกย้ายราษฎรที่ทำการเกษตรออกไปแล้ว หากหน่วยทำการเกษตรในพื้นที่ดังกล่าว นั้นไม่ได้ขอให้ปลูกไม้ยืนต้นเพื่อให้เป็นป่าอย่างเดียว

9. หน่วยจะต้องไม่ปล่อยปละละเลยต่อพื้นที่ที่หน่วยรับผิดชอบ เมื่อมีการบุกรุกจะต้องดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดในทันทีตามขั้นตอน แนวทาง นโยบาย ระเบียบ คำสั่ง กฎหมาย และมติคณะรัฐมนตรี

10. ให้ทุกหน่วยที่รับผิดชอบที่ดินไม่ว่าจะเป็นที่ดินที่กองทัพบกเอง หรือที่ดินที่กองทัพบกรับอนุญาตจากกรมป่าไม้ นำกำลังเข้าไปในพื้นที่ที่รับผิดชอบเป็นประจำ เพื่อป้องกันการบุกรุกและที่บุกรุกไปแล้ว ราษฎรจะได้ทราบว่ากองทัพบกใช้พื้นที่นั้นจริง

และให้กรมยุทธศึกษาทหารบกได้กำกับดูแลการกำหนดให้มีการใช้พื้นที่ของกองทัพบกอย่างกว้างขวาง

11. ให้หน่วยที่รับผิดชอบที่ดิน ดูแลรักษา คุ้มครองป้องกันที่ดินหวงห้ามเพื่อประโยชน์ในทางราชการทหาร ได้แบ่งมอบที่ดินให้หน่วยนำกำลังเข้าใช้ประโยชน์สำหรับหน่วย มณฑลทหารบก และจังหวัดทหารบกนั้น ให้คงไว้ในฐานะหน่วยปกครองที่ดินในเขตพื้นที่รับผิดชอบทั้งหมด และเป็นหน่วยใช้ประโยชน์เฉพาะพื้นที่ตั้งหน่วยเท่านั้น

12. การดำเนินการทุกขั้นตอนจะต้องประสานกับสายปกครอง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือเจ้าหน้าที่ส่วนราชการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง และการดำเนินการใดๆ เกี่ยวกับราษฎรนั้น เจ้าหน้าที่ฝ่ายบ้านเมืองจะต้องเป็นหลักในการดำเนินการเพราะทหารไม่มีอำนาจที่จะไปสำรวจ ตรวจสอบ ประชาชนได้หากไม่ได้รับความร่วมมือขอให้รายงานให้กองทัพบก(ผ่านคณะกรรมการฯ) ทราบโดยด่วน

13. ผู้บังคับหน่วยที่มีหน้าที่ปกครองดูแลรักษา ใช้ประโยชน์ในที่ดิน จะต้องเข้าใจปัญหา แนวทางแก้ไข และลงไปรับปัญหาด้วยตนเอง โดยไม่ปล่อยให้ผู้บังคับหน่วยระดับล่างหรือเจ้าหน้าที่ไปแก้ปัญหตามลำพัง นอกจากจะแก้ปัญหไม่ได้แล้ว บางแห่งยังเป็นการผูกปัญหามากยิ่งขึ้น และจะต้องดำเนินการตามขั้นตอนที่กำหนด

14. ต้องขจัดเงื่อนไขที่ราษฎรยกมากล่าวแย้งให้หมดสิ้น เช่น เจ้าหน้าที่หรือกำลังพลของหน่วยเข้าไปบุกรุกเสียเอง ทั้งนี้ อาจจะช่วยความยินยอมของหน่วยมาแต่เดิมจนบางแห่งเหมือนที่ดิน ส่วนตัวโดยการปลูกสร้างอาคาร ซึ่งขัดกับระเบียบกองทัพบกอย่างชัดเจน จึงขอให้ทุกหน่วยได้สำรวจที่ดินในความรับผิดชอบว่ามี การปลูกบ้านถาวรส่วนตัวอาศัยอยู่ดังกล่าวหรือไม่ ถ้ามีรีบแก้ไข โดยรายงานกองทัพบก ขอเข้าให้ถูกต้องตามระเบียบของทางราชการ หากไม่ยินยอมก็ให้รื้อถอนอาคารโดยเร็ว ถ้าหน่วยได้ทำสัญญาไว้แต่เดิมไม่ว่าจะทำก่อนหรือหลังประกาศใช้พระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. 2518 ให้ยกเลิกสัญญา

15. บางหน่วยได้แจ้งความดำเนินคดีแก่ผู้บุกรุก กล่าวคือ ให้อำนาจแก่เจ้าของเพื่อขอทราบสิทธิถ้ายืนยันในสิทธิในที่ดินก็ให้อำนาจต่อผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อให้ตรวจสอบสิทธิที่กล่าวนั้นเป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรี ถ้าไม่ยอมมาพบเจรจาด้วยไม่ให้ความร่วมมือเลย ก็ให้อำนาจความดำเนินคดีในฐานะผู้บุกรุกทันที จึงขอให้ทุกหน่วยดำเนินการตามขั้นตอน โดยใช้หลักมนุษยสัมพันธ์เป็นหลัก

16. เจ้าหน้าที่หรือผู้บังคับหน่วย จะต้องไม่แสวงหาประโยชน์โดยมิชอบต่อผู้บุกรุกหรือร่วมมือกับฝ่ายบ้านเมือง เช่น เจ้าหน้าที่ที่ดินออกเอกสารสิทธิโดยมิชอบ เป็นต้น

17. ถ้าหน่วยใดไม่ได้รับความร่วมมือจากฝ่ายบ้านเมืองหรือไม่ทราบว่าจะแก้ปัญหาอย่างไรขอให้ รายงานกองทัพบกทันทีอย่าปล่อยไว้ เพราะว่ายิ่งปล่อยนานเท่าใดก็จะยิ่งแก้ยากขึ้นเท่านั้น และที่ดินก็จะถูกบุกรุก

นโยบายนายสุทิน คลังแสง รมว.กท. ประจำปี 2567

นำที่ดินที่อยู่ในการดูแลของหน่วยทหาร เช่น ที่ราชพัสดุ และหมดความจำเป็นต่อการใช้งานทางทหาร โดยร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน สร้างโอกาสในการประกอบอาชีพ การพัฒนาทางเศรษฐกิจ และการสร้างความเข้มแข็งให้กับประเทศ อาทิ การใช้เพื่อการเกษตร การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ระบบสาธารณสุขปโภค การพัฒนาระบบนิเวศน์ และการสร้างแหล่งเรียนรู้เพื่อสร้างรายได้

นโยบายพล.อ.เจริญชัย หินเธาว์ ผบ.ทบ. ประจำปี 2567

นโยบายทั่วไป พิจารณาใช้ประโยชน์พื้นที่ค่ายทหาร และชุมชนทหาร ทั้งในส่วนกำลังพล ยุทโธปกรณ์ อาคารสถานที่ และระบบสาธารณสุขปโภค ที่ดิน โรงพยาบาลทหาร และเทคโนโลยีทางทหาร ไปสนับสนุนการพัฒนาความเป็นอยู่ และเศรษฐกิจชุมชนรอบค่ายทหาร

นโยบายเฉพาะกำลังพล การดำเนินการเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการ และการจัดสวัสดิการในเชิงธุรกิจของหน่วยทุกระดับจะต้องมีประสิทธิภาพ โปร่งใส โดยเฉพาะการจัดสวัสดิการให้กับกำลังพลชั้นผู้น้อยและครอบครัว จะต้องเกิดประโยชน์ต่อกำลังพลของ ทบ.ให้มากที่สุด

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580) ด้านความมั่นคง

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580) ด้านความมั่นคง มีเป้าหมายที่เป็นรูปธรรมชัดเจน คือ “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข” โดยเร่งเสริมสร้างความเข้มแข็ง การพัฒนาระบบงาน การพัฒนาปรับปรุงกลไกการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง แก้ไขการบริหารจัดการผลประโยชน์ทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและกลไกในการป้องกันและแก้ไขปัญหาความมั่นคงให้มีความมีประสิทธิภาพ มีการบูรณาการการดำเนินงานอย่างแท้จริง

การรักษาความมั่นคงและผลประโยชน์ทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทั้งทางบกและทางทะเล เพื่อให้ผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทั้งทางบกและทางทะเล สามารถดำรงอยู่ได้ มีความอุดมสมบูรณ์ และเป็นประโยชน์ต่อประชาชน สังคม รวมถึงประเทศชาติอย่างยั่งยืน โดยส่งเสริมศักยภาพและความเข้มแข็งของกองทัพ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และภาคประชาชน ให้สามารถพัฒนาศักยภาพของประเทศควบคู่ไปกับการมีส่วนร่วมในกระบวนการในการบริหารจัดการปกป้อง และดูแลรักษาผลประโยชน์ทั้งมวลของชาติ เสริมสร้างและบริหารจัดการความมั่นคงทั้งชายแดนทางบก ทะเลอาณาเขต และเขตเศรษฐกิจจำเพาะของไทยอย่างบูรณาการและเป็นระบบ รวมไปถึงการพัฒนาระบบเฝ้าตรวจติดตาม ระบบตรวจคนเข้าเมือง การสำรวจและจัดทำหลักเขตแดนทางบก และการเจรจาเพื่อแก้ไขปัญหาเขตแดนทางทะเลสร้างเสริมให้เจ้าหน้าที่รัฐมีบทบาทและขีดความสามารถที่เหมาะสม มีการดำเนินการต่างๆและสอดคล้องดูแลอย่างต่อเนื่อง กำหนดพื้นที่อนุรักษ์อย่างถูกต้องและเป็นระบบ สร้างความตระหนักรู้ให้แก่

ประชาชนในเรื่องการให้ความสำคัญกับฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศ การจัดสรรทรัพยากรอย่างเป็นธรรม ตลอดถึงแนวพระราชดำริในการอนุรักษ์ พัฒนา พื้นฟู ป้องกัน และดูแลรักษา ทรัพยากรธรรมชาติ จนเกิดความรัก ห่วงแหน และมีส่วนร่วมในการ ดำเนินการต่างๆ อย่างเข้มแข็งยั่งยืน

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ.2566 – 2580)(ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) ประเด็นความมั่นคง^๑

กำหนดแผนย่อยไว้ 5 แผนย่อย ดังนี้

1) การรักษาความสงบภายในประเทศ เพื่อสร้างความสงบให้เกิดขึ้นในประเทศชาติบ้านเมือง เอื้อต่อการบริหารและพัฒนาประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติและนโยบายที่กำหนด สังคมมีความเข้มแข็งสามัคคีปรองดอง ประชาชนอยู่ดี กินดี และมีความสุข โดยมีแนวคิดในการดำเนินการที่สำคัญคือ การสร้างความมั่นคงปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน สร้างความรักความสามัคคี ความสำนึกจงรักภักดีและความภาคภูมิใจในชาติให้เกิดขึ้นกับประชาชนทุกหมู่เหล่า เห็นแก่ประโยชน์ของประเทศชาติเหนือกว่าประโยชน์ส่วนตน ตลอดถึงการพัฒนาระบบกลไกการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ อย่างเป็นรูปธรรม

2) การป้องกันและแก้ไขปัญหามีผลกระทบต่อความมั่นคง เพื่อเร่งรัดดำเนินการแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคงที่มีอยู่ในปัจจุบันอย่างจริงจัง ให้หมดไปในที่สุด

3) การพัฒนาศักยภาพของประเทศให้พร้อมเผชิญภัยคุกคามที่กระทบต่อความมั่นคงของชาติเพื่อยกระดับขีดความสามารถของกองทัพและหน่วยงานด้านความมั่นคงทั้งระบบของประเทศให้มีความพร้อมในการป้องกันและรักษาอธิปไตยของประเทศ สามารถติดตาม แจ้งเตือน ป้องกัน แก้ไขปัญหา และรับมือกับภัยคุกคาม รวมทั้งปัญหาที่

อาจกระทบต่อความมั่นคงในทุกมิติทุกรูปแบบ และผลประโยชน์ของชาติความมั่นคงของรัฐ และความสงบเรียบร้อยของประชาชน และการพัฒนาประเทศ

4) การบูรณาการความร่วมมือด้านความมั่นคงกับอาเซียนและนานาชาติ รวมทั้งองค์กรภาครัฐและมิใช่ภาครัฐ เพื่อสร้างความสงบ สันติสุข ความมั่นคงและความเจริญก้าวหน้าให้กับประเทศชาติภูมิภาค และโลก อย่างยั่งยืน

5) การพัฒนากลไกการบริหารจัดการความมั่นคงแบบองค์รวม มีวัตถุประสงค์เพื่อให้มีกลไกในการแก้ไขปัญหา ตลอดจนขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคงที่เป็นรูปธรรม โดยมีแนวคิดในการดำเนินการที่สำคัญคือการปรับโครงสร้าง บทบาท อำนาจหน้าที่ และระบบการบริหารจัดการของสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.) และศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.) ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13⁹

“พลิกโฉมประเทศไทยสู่สังคมก้าวหน้า เศรษฐกิจสร้างมูลค่าอย่างยั่งยืน”

1. หลักการและแนวคิด

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 ได้กำหนดทิศทางและเป้าหมายของการพัฒนาบนพื้นฐานของหลักการและแนวคิดที่สำคัญ 4 ประการ ได้แก่

1.1 หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยการสืบสาน รักษา ต่อยอด การพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานของความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีควบคู่กับการใช้เงื่อนไข 2 ประการเพื่อกำกับการกำหนดทิศทางและประเด็นการพัฒนาในส่วนต่าง ๆ ได้แก่เงื่อนไขความรู้โดยการใช้องค์ความรู้ทางวิชาการที่รอบด้าน และเงื่อนไขคุณธรรม โดยยึดถือผลประโยชน์ของประชาชนและความเป็นธรรมในทุกมิติของสังคม

1.2 แนวคิด Resilience ซึ่งเป็นแนวคิดที่มุ่งเน้นการลดความเปราะบาง ต่อความเปลี่ยนแปลงอันประกอบด้วยการพัฒนาความสามารถใน 3 ระดับ ได้แก่ (1) การพร้อมรับ (Cope) หมายถึง ความสามารถในการบริหารจัดการภายใต้สภาวะวิกฤติ ให้สามารถยืนหยัดและต้านทานความยากลำบาก ฟิ้นคืนกลับสู่สภาวะปกติได้อย่างรวดเร็ว (2) การปรับตัว (Adapt) หมายถึง การปรับทิศทาง รูปแบบ และแนวทางการพัฒนาให้ สอดรับกับความเปลี่ยนแปลง (3) การเปลี่ยนแปลงเพื่อพร้อมเติบโตอย่างยั่งยืน (Transform) หมายถึงการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างและปัจจัยพื้นฐานให้สอดคล้องกับความ เปลี่ยนแปลง

1.3 เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนของสหประชาชาติซึ่งอยู่บนพื้นฐาน ของแนวคิด “ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง” โดยมุ่งเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับประชาชนทุก กลุ่ม ทั้งในมิติของการมีปัจจัยที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตขั้นพื้นฐานที่เพียงพอ การมี สภาพแวดล้อมที่ดี รวมถึงการมุ่งส่งต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ดีไปยังคนรุ่น ต่อไป

1.4 โมเดลเศรษฐกิจ BCG ซึ่งเป็นแนวคิดการพัฒนาเศรษฐกิจใน 3 รูปแบบควบคู่กัน ได้แก่เศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว โดย อาศัยฐานศักยภาพและความเข้มแข็งของประเทศอันประกอบด้วยความหลากหลายทาง ชีวภาพและความหลากหลายทางวัฒนธรรม พร้อมกับการใช้ประโยชน์จากองค์ความรู้ ทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมในการสร้างมูลค่าเพิ่มเพื่อผลักดันให้ ประเทศมีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน และสามารถกระจายรายได้ โอกาส และความมั่งคั่งได้อย่างทั่วถึง

2. วัตถุประสงค์และเป้าหมายการพัฒนา

การวางกรอบการพัฒนาประเทศในระยะ 5 ปี ภายใต้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 มี วัตถุประสงค์เพื่อ พลิกโฉมประเทศไทยสู่ “สังคมก้าวหน้า เศรษฐกิจสร้างมูลค่าอย่างยั่งยืน”

ซึ่งหมายถึงการสร้างการเปลี่ยนแปลงที่ครอบคลุมตั้งแต่ระดับโครงสร้างนโยบาย และกลไก เพื่อมุ่งเสริมสร้างสังคมที่ก้าวทันพลวัตของโลก และเกื้อหนุนให้คนไทยมีโอกาสที่จะพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ โดยกำหนดเป้าหมายหลักจำนวน 5 ประการ ประกอบด้วย

2.1 การปรับโครงสร้างการผลิตสู่เศรษฐกิจฐานนวัตกรรม โดยยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคการผลิตและบริการสำคัญให้สูงขึ้น และสามารถตอบโจทย์พัฒนาการของเทคโนโลยีและสังคมยุคใหม่ และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เชื่อมโยงเศรษฐกิจท้องถิ่นและผู้ประกอบการรายย่อยกับห่วงโซ่มูลค่าของภาคการผลิตและบริการเป้าหมาย รวมถึงพัฒนาระบบนิเวศที่ส่งเสริมการค้าการลงทุนและนวัตกรรม

2.2 การพัฒนาคนสำหรับโลกยุคใหม่ โดยพัฒนาให้คนไทยมีทักษะและคุณลักษณะที่เหมาะสมกับโลกยุคใหม่ รวมทั้งพัฒนาหลักประกันและความคุ้มครองทางสังคมเพื่อส่งเสริมความมั่นคงในชีวิต

2.3 การมุ่งสู่สังคมแห่งโอกาสและความเป็นธรรม โดยลดความเหลื่อมล้ำทั้งในเชิงรายได้ความมั่งคั่ง และโอกาสในการแข่งขันของภาคธุรกิจ สนับสนุนช่วยเหลือกลุ่มเปราะบางและผู้ด้อยโอกาสให้มีโอกาสในการเลื่อนขั้นทางเศรษฐกิจและสังคม รวมถึงจัดให้มีบริการสาธารณะที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม

2.4 การเปลี่ยนผ่านไปสู่ความยั่งยืน โดยปรับปรุงการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในการผลิตและบริการให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับขีดความสามารถในการรองรับของระบบนิเวศ แก้ไขปัญหามลพิษสำคัญด้วยวิธีการที่ยั่งยืน โดยเฉพาะมลพิษทางอากาศ ขยะ และมลพิษทางน้ำ และลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกเพื่อมุ่งสู่ความเป็นกลางทางคาร์บอน (Carbon neutrality) ภายในครั้งแรกของศตวรรษนี้

2.5 การเสริมสร้างความสามารถของประเทศในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงและความเสี่ยงภายใต้บริบทโลกใหม่ สร้างความพร้อมในการรับมือและแสวงหาโอกาสจากการเป็นสังคมสูงวัยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ภัยโรคระบาด

และภัยคุกคามทางไซเบอร์ รวมทั้งปรับปรุงโครงสร้างและระบบการบริหารงานของภาครัฐ ให้สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของบริบททางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีได้อย่างทันเวลา มีประสิทธิภาพ และมีธรรมาภิบาล

แผนปฏิบัติการกระทรวงกลาโหม(พ.ศ.2566-2570) ประเด็นความมั่นคง¹⁰

ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นความมั่นคง และแผนย่อยอื่นๆ ได้แก่

1. การรักษาความสงบภายในประเทศ
2. การป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง
3. การพัฒนาศักยภาพของประเทศให้พร้อมเผชิญกับ ภัยคุกคามที่กระทบต่อความมั่นคงของชาติ
4. การบูรณาการความร่วมมือด้านความมั่นคง กับอาเซียนและนานาชาติ รวมถึงองค์กรภาครัฐและที่มีใช้ภาครัฐ
5. การพัฒนากลไกการบริหารจัดการความมั่นคงแบบองค์รวมตลอดจนสามารถสนับสนุนต่อยุทธศาสตร์ชาติด้านอื่นที่สำคัญ

นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ.2566-2570)¹¹

เป้าหมาย นโยบายและแผนระดับชาติ แยกตามนโยบายและแผนความมั่นคงที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงกลาโหมนโยบายและแผนความมั่นคงที่ 17 (การเสริมสร้างความมั่นคงเชิงพื้นที่) เป้าหมาย พื้นที่เป้าหมายระดับตำบลที่มีปัญหาความมั่นคงสำคัญเร่งด่วนลดลง ผลสัมฤทธิ์ที่ต้องการ คือ พื้นที่เป้าหมายระดับตำบลได้รับการแก้ไขให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีและชุมชนมีความเข้มแข็ง นำไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน

ตัวชี้วัด คือ พื้นที่เป้าหมายระดับตำบล ทั้งประเทศ ตามที่จังหวัดประกาศมีปัญหาคความสำคัญเร่งด่วน ลดลงร้อยละ 80 ภายในปี 2570

ข้อมูลที่ดินในความครอบครองของส่วนราชการในกระทรวงกลาโหมที่ดินที่อยู่ในความครอบครองของส่วนราชการในกระทรวงกลาโหม มีจำนวนรวมทั้งสิ้นประมาณ 5,069,635 ไร่ ประกอบด้วยพื้นที่ของสำนักปลัดกระทรวงกลาโหม จำนวน 10,866 ไร่ แบ่งเป็น ที่ราชพัสดุจำนวน 10,795 ไร่ และที่ดินที่ขอใช้/เช่าจากส่วนราชการอื่น จำนวน 71 ไร่ กองบัญชาการกองทัพไทย จำนวน 90,480 ไร่ แบ่งเป็น ที่ราชพัสดุ จำนวน 60,125 ไร่ และที่ดินที่ขอใช้/เช่าจากส่วนราชการอื่น จำนวน 30,355 ไร่ กองทัพบก จำนวน 4,464,888 ไร่ แบ่งเป็นที่ราชพัสดุ จำนวน 3,861,531 ไร่ และที่ดินที่ขอใช้/เช่าจากส่วนราชการอื่น จำนวน 603,357 ไร่ กองทัพเรือ จำนวน 273,709 ไร่ แบ่งเป็นที่ราชพัสดุ จำนวน 166,294 ไร่ และที่ดินที่ขอใช้/ขอเช่าจากส่วนราชการอื่น จำนวน 107,415 ไร่ กองทัพอากาศ จำนวน 229,692 ไร่ แบ่งเป็นที่ราชพัสดุ จำนวน 188,118 ไร่ และที่ดินที่ขอใช้/เช่าจากส่วนราชการอื่น จำนวน 41,574 ไร่ ทั้งนี้ มีที่ดินของส่วนราชการในกระทรวงกลาโหมที่ประสบปัญหาการบุกรุกที่ดินรวมทั้งสิ้นประมาณ 1,521,006 ไร่ ประกอบด้วยกองบัญชาการกองทัพไทย จำนวน 1,457 ไร่ กองทัพบก จำนวน 1,503,714 ไร่ และกองทัพเรือ จำนวน 15,835 ไร่

การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อที่ราชพัสดุในพื้นที่รับผิดชอบของ พล.ร. 9

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์โดยใช้แนวคิดและทฤษฎี SWOT Analysisซึ่งจะทำให้ผู้บริหารของหน่วยทราบถึงปัจจัยภายในหน่วย จุดแข็ง-จุดอ่อน และปัจจัยภายนอกหน่วย โอกาส-อุปสรรค รวมทั้งนำหลักการบริหาร 4M คือ ทรัพยากรบุคคล (MAN) เครื่องมือ อุปกรณ์ สถานที่ และทรัพยากรอื่นๆ (Material) การบริหารจัดการ (Management) และ งบประมาณ (Money) มาวิเคราะห์เพื่อหาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อที่ราชพัสดุในพื้นที่รับผิดชอบของพล.ร.9

ด้านทรัพยากรบุคคล (Man)

จุดแข็ง กำลังพลปฏิบัติงานอยู่ในพื้นที่เป็นเวลานาน จึงทำให้มีความเข้าใจถึงสภาพของพื้นที่ และปัญหาที่เกิดขึ้น จึงทำให้สามารถบริหารจัดการดูแลที่ราชพัสดุได้เป็นอย่างดี โดยอาศัยกฎหมายในอดีตและกฎหมายพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ.2562 ที่ได้ปรับปรุงใหม่ ซึ่งเป็นกฎหมายเฉพาะสำหรับการบริหารจัดการที่ราชพัสดุทำให้กำลังพล มีความคล่องตัวในการดำเนินการ

จุดอ่อน อัตรากำลังพลที่ใช้ในการบริหารจัดการดูแลที่ราชพัสดุไม่เพียงพอในการปกครองดูแลที่ราชพัสดุทั้งหมด เนื่องจากมีภารกิจต้องปฏิบัติหลายอย่าง รวมถึงการฝึกอบรมกำลังพลให้มีความรู้เฉพาะด้านยังไม่เพียงพอ จึงทำให้การดำเนินการในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับที่ราชพัสดุล่าช้า ตลอดจนการดูแลบริหารจัดการที่ราชพัสดุในภาพรวมยังไม่สามารถดูแลที่ราชพัสดุให้ได้ทั่วถึงเท่าที่ควร

โอกาส จากสภาพการณ์ทางสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบัน ส่งผลให้ประชาชนสนใจที่จะสมัครรับราชการทหารเป็นจำนวนมากเพราะเป็นอาชีพที่มีความมั่นคง จึงเป็นโอกาสให้องค์กรสามารถคัดเลือกบุคลากรได้อย่างหลากหลายและมีความเหมาะสมมากขึ้น

อุปสรรค หน่วยได้รับการฝึกนอกเหนือจากงานประจำจากรัฐบาล และหน่วยเหนือ ในการดูแลประชาชนเป็นจำนวนมาก จึงทำให้กำลังพลไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน

ด้านเครื่องมือและทรัพยากร (Material)

จุดแข็ง หน่วยมียานพาหนะของหน่วยที่ใช้ในการปฏิบัติงาน เมื่อต้องเข้าไปสำรวจพื้นที่ราชพัสดุรวมถึงมีเครื่องมืออำนวยความสะดวกของหน่วย เช่น คอมพิวเตอร์ กล้องถ่ายภาพนิ่ง กล้องถ่ายภาพเคลื่อนไหว ที่ช่วยเพิ่ม ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานและเทคโนโลยีที่รองรับการปฏิบัติภารกิจที่สะดวก รวดเร็ว

จุดอ่อน ในบางช่วงเวลาเครื่องมือมีจำนวนจำกัด เพราะต้องใช้งานร่วมกับภารกิจตามหน้าที่ของหน่วย ทำให้ระบบฐานข้อมูลยังไม่สมบูรณ์ การเชื่อมโยงข้อมูล แต่ละภารกิจยังขาดประสิทธิภาพ กำลังพลยังขาดทักษะในการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน

โอกาส ปัจจุบันเทคโนโลยีมีความทันสมัยมากขึ้น ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานได้อย่างเพียงพอ

อุปสรรค เทคโนโลยีมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ถ้าไม่มีการ update ให้ทันสมัยจะทำให้การปฏิบัติงานล่าช้า รวมถึงไวรัสคอมพิวเตอร์ทำให้เกิดความเสียหาย ต่อข้อมูลต่างๆในการปฏิบัติหน้าที่

ด้านการบริหารจัดการ (Management)

จุดแข็ง ผู้บังคับบัญชาหรือผู้บังคับหน่วย มีวิสัยทัศน์และให้ความสำคัญกับการวางแผน การติดตามประเมินผล และการพัฒนาองค์กร มีการพัฒนาระบบงานอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ได้มาตรฐานและเป็นที่ยอมรับ

จุดอ่อน หน่วยไม่สามารถจัด จนท.รับผิดชอบเฉพาะงานดูแลพื้นที่ราชพัสดุได้อย่างเดียวได้ เนื่องจากต้องมีหน้าที่เฉพาะของตนเองในการปฏิบัติงานประจำของหน่วยด้วย จึงทำให้ไม่สามารถปฏิบัติงานดูแลพื้นที่ราชพัสดุได้อย่างต่อเนื่อง

โอกาส ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐและกองทัพบกในการดำเนินการตามภารกิจ ดูแลที่ราชพัสดุในพื้นที่รับผิดชอบ

อุปสรรค ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย รวมถึงบางหน่วยงานของรัฐ และหน่วยงานท้องถิ่น ไม่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานเท่าที่ควร

ด้านงบประมาณ (Money)

จุดแข็ง ได้รับงบประมาณจากกองทัพบก ประเภทเบี้ยเลี้ยงกำลังพล ผู้ปฏิบัติหน้าที่ดูแลที่ราชพัสดุ ทำให้กำลังพลสามารถปฏิบัติภารกิจได้

จุดอ่อน งบประมาณที่ได้รับมีจำนวนจำกัด ไม่สามารถนำมาจัดหาเครื่องมือเพิ่มเติมหรือมาซ่อมแซมเครื่องมือที่เกิดการชำรุดจากการใช้งานได้ รวมถึง งบประมาณในการจัดหา สป.3 ไม่เพียงพอ เนื่องจากพื้นที่รับผิดชอบมีความกว้างขวาง และอยู่ห่างไกลจากที่ตั้งหน่วย

โอกาส สามารถใช้ประโยชน์จากพื้นที่ที่ทางราชการยังไม่ได้ใช้ประโยชน์มาทำประโยชน์ในเชิงธุรกิจ ซึ่งเป็นอีกแนวทางหนึ่งในการดูแลที่ราชพัสดุไม่ให้ถูกบุกรุกจากประชาชน เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานในด้านการเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติภารกิจดูแลที่ราชพัสดุในพื้นที่

อุปสรรค ไม่มีการจัดสรรงบประมาณจากรัฐบาล และกองทัพบกให้กับหน่วยที่รับผิดชอบดูแลพื้นที่อย่างเพียงพอ และเป็นรูปธรรม

สรุปผลการวิเคราะห์

จากการวิเคราะห์โดยใช้ SWOT ประกอบกับ ใช้หลักการบริหาร 4M มาวิเคราะห์แนวทางการแก้ไขปัญหาโดยใช้เครื่องมือ TOWS Matrix ทำให้ได้กลยุทธ์ออกมาเป็น 4 รูปแบบ โดยมีรูปแบบการกำหนดกลยุทธ์ต่อแนวทางการปฏิบัติที่เหมาะสมของ พล.ร.9 ในการดูแลพื้นที่ราชพัสดุในพื้นที่ จว.กาญจนบุรี ดังนี้

1. กลยุทธ์เชิงรุก (SO) โดยใช้จุดแข็งของหน่วยเพื่อสร้างโอกาส

- ส่งเสริมกำลังพล เข้ารับการศึกษา ในหลักสูตรการบริหารจัดการที่ดินของกองทัพบก ทั้งนี้เมื่อกำลังพลสำเร็จการศึกษาแล้วควรให้กำลังพลดังกล่าวได้ปฏิบัติหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาที่ดิน ไม่ควรจัดกำลังพลดังกล่าวไปปฏิบัติหน้าที่อื่น

2. กลยุทธ์เชิงรับ (WT) แก้ไข/ลดความเสียหาย

- ประชาสัมพันธ์ หาแนวร่วมภาคประชาชน และหน่วยงานภาครัฐ องค์กรณ์ ส่วนท้องถิ่น เพื่อช่วยสอดส่อง ดูแลพื้นที่รับผิดชอบ
- เสนอความต้องการงบประมาณในการสนับสนุนด้านเบี้ยเลี้ยง สป.3 และ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานให้เพียงพอต่อการทำงานในพื้นที่รับผิดชอบ

3. กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST) ใช้จุดแข็งของหน่วยแก้ไขลดอุปสรรค

- ผู้บังคับบัญชาระดับสูงของกองทัพบก ควรผลักดันให้ระดับรัฐบาลกำหนด นโยบายการบังคับใช้กฎหมายที่ชัดเจน ในการดำเนินการต่อผู้บุกรุกที่ราชพัสดุ รวมถึงสั่ง การต่อหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องให้เข้มงวดในการปฏิบัติตามกฎหมาย

4. กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO) ใช้โอกาสแก้ไขจุดอ่อนของหน่วย

- เสนอขอหน่วยเหนือเพื่อบรรจุกำลังพลที่มีความสามารถ ที่จะเข้ามาช่วยใน การปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ รวมถึงส่งเสริมให้มีความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน เพื่อสร้างแรงจูงใจในการทำงาน
- เสนอความต้องการงบประมาณในการจัดหายานพาหนะและเครื่องมือที่มี ความจำเป็น และทันสมัย เพื่อนำมาใช้ในการปฏิบัติงาน

แนวทางการปฏิบัติที่เหมาะสมของ พ.ร.ร.9 ในการดูแลพื้นที่ราชพัสดุในพื้นที่ จังหวัดกาญจนบุรี ให้ประสบความสำเร็จ

ปัจจัยหลัก

1. หน่วยเหนือต้องมีนโยบายและแนวทางที่ชัดเจน เด็ดขาดโดยเฉพาะด้าน การดำเนินคดีต่อผู้กระทำผิด

2. กำหนดแนวทางการบริหารจัดการร่วมกับทุกภาคส่วนในการพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อป้องกันการขายสิทธิ์ และต้องทำความเข้าใจกับผู้นำท้องถิ่น รวมถึงราษฎรที่เข้าทำ ประโยชน์ในพื้นที่ราชพัสดุ

3. ผู้บังคับบัญชาต้องให้ความสำคัญ สนับสนุน กำลังพล ยานพาหนะ เครื่องมือและงบประมาณในการเข้าปฏิบัติงาน

4. จนท. ต้องเกาะติดพื้นที่ตลอดตั้งแต่เริ่มต้นจนจบแต่ละภารกิจ โดยไม่เปลี่ยนตัวบุคคลกันบ่อยๆ กำลังพลต้องเพียงพอกับพื้นที่ และปริมาณงาน

ปัจจัยเสริม

1. ใช้หลักรัฐศาสตร์นำนิติศาสตร์
2. สร้างขวัญกำลังใจให้กับกำลังพล ให้พร้อมที่จะทำงานตลอดเวลา ขณะเดียวกันต้องมีการดำเนินการทางวินัยต่อกำลังพลที่ประพฤติมิชอบอย่างเด็ดขาด
3. บูรณาการกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ให้สามารถทำงานได้อย่างประสานสอดคล้อง
4. สนับสนุนงบประมาณในการกำกับดูแลพื้นที่ อย่างเพียงพอ ทั่วถึง และรวดเร็ว

บทที่ 3

บทอภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ภายใต้บริบทและข้อจำกัดในปัจจุบัน ผู้วิจัยได้แนวทางการปฏิบัติที่เหมาะสมของ พล.ร.9 ในการดูแลพื้นที่ราชพัสดุในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี โดยมีปัจจัยที่สำคัญ ได้แก่ ด้านการดำเนินงาน ด้านผู้บังคับบัญชา ด้านกำลังพล ด้านการประชาสัมพันธ์ การทำงานร่วมกันระหว่างผู้บังคับบัญชาและกำลังพลที่เกี่ยวข้องกับผู้นำชุมชน ท้องถิ่นและประชาชนในพื้นที่อย่างเป็นระบบ ส่งผลให้ พล.ร.9 มีขีดความสามารถในการดูแลที่ราชพัสดุในพื้นที่รับผิดชอบเพิ่มมากขึ้น สำหรับแนวทาง การปฏิบัติที่เหมาะสมของ พล.ร.9 ในการดูแลพื้นที่ราชพัสดุในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรีมีดังนี้

ด้านการดำเนินงาน หน่วยใช้ประโยชน์ในที่ดิน ต้องประสานงานและบูรณาการกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องโดยสร้างความร่วมมือ เพื่อให้เกิดแนวทาง วิธีการ และข้อสรุปในการแก้ไขปัญหาอย่างชัดเจนและดำเนินการไปในแนวทางดังกล่าวอย่างเคร่งครัด ระหว่างส่วนราชการด้วยกันต้องขจัดปัญหาความขัดแย้งความไม่เข้าใจกันให้ได้โดยบุคคลที่จะบูรณาการได้ดีที่สุดคือ ผู้ว่าราชการจังหวัด ในฐานะเป็นผู้อำนวยความสะดวกความมั่นคงภายในจังหวัดและประธานคณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ

ด้านผู้บังคับบัญชา หรือ ผู้บังคับหน่วย ที่ได้รับผิดชอบในการดูแลที่ดินราชพัสดุ จะต้องมีความเข้าใจ และจริงจังในการแก้ไขปัญหา รวมทั้งให้การสนับสนุนกับกำลังพล ผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้านที่ดิน โดยส่งเสริมให้มีความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงานเพื่อสร้างแรงจูงใจในการทำงาน เนื่องจากภาระหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายมีความสำคัญยิ่งต่อกองทัพบก

ด้านกำลังพล ส่งเสริมกำลังพล เข้ารับการศึกษา ในหลักสูตรการบริหารจัดการ ที่ดินของกองทัพบก ทั้งนี้เมื่อกำลังพลสำเร็จการศึกษาแล้วควรให้กำลังพลดังกล่าวได้ปฏิบัติหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาด้านที่ดิน และนำไปขยายผลให้เกิดความรู้เกี่ยวกับกำลังพลภายในหน่วย ไม่ควรจัดกำลังพลดังกล่าวไปปฏิบัติหน้าที่อื่น

ด้านการประชาสัมพันธ์ จากสาเหตุของปัญหาการบุกรุกที่ดินราชพัสดุ ในกรณีประชาชนในจังหวัดกาญจนบุรีบางส่วนไม่ทราบว่ามีการประกาศพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตหวงห้ามที่ดินฯ เห็นควรเพิ่มมาตรการประชาสัมพันธ์ทำความเข้าใจกับราษฎรในพื้นที่ เพื่อให้ได้รับทราบประวัติความเป็นมาของที่ดิน และป้องกันไม่ให้เกิดการบุกรุกเพิ่มเติมโดยใช้การปฏิบัติของหน่วยงานระดับกองพันที่เข้าลาดตระเวนประจำเดือน ในแต่ละพื้นที่รับผิดชอบ

แนวความคิดดำเนินการบริหารที่ราชพัสดุ ของ พ.ร.ร.9 จากการตรวจสอบข้อมูลพบว่าสภาพปัญหาการบุกรุกพื้นที่ ราชพัสดุที่ผ่านมา เป็นการเข้าไปยึดครองพื้นที่ทำกินและอยู่อาศัยของประชาชนที่อยู่อาศัยดั้งเดิม และผู้ที่ย้ายเข้ามาเพื่อทำกินและอยู่อาศัย แต่ภายหลังได้กลายเป็นการบุกรุกพื้นที่ราชพัสดุเพื่อจะทำกินแล้วขายให้นายทุนเพื่อทำกิจการธุรกิจ ซึ่งผู้บุกรุกบางรายมีเอกสารของทางราชการเป็นหลักฐาน เช่น เอกสารการชำระภาษี ภบท.5 ให้กับองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น (ภาษีดอกหญ้า) ทำให้เข้าใจว่าตนเองเป็นเจ้าของที่ดินและมีสิทธิ์ที่จะขายเปลี่ยนมือได้ บางพื้นที่มีการประกาศเขตปฏิรูปที่ดินทับซ้อน ชาวบ้านมักกล่าวอ้างว่าอยู่ในพื้นที่ก่อนมีการประกาศพระราชกฤษฎีกา 2481 บ้างอ้างว่าไม่ทราบว่าพื้นที่ราชพัสดุ แนวเขตกายภาพไม่ชัดเจน และไม่ทราบขั้นตอนการขอเช่าที่ราชพัสดุ

ปัจจุบันได้มีการบริหารจัดการที่ราชพัสดุ ตามนโยบายของรัฐบาล และรัฐมนตรีกระทรวงกลาโหม จะอนุมัติให้ราษฎรที่สามารถเช่าที่ดินกับกรมธนารักษ์ได้ แต่เขตในส่วนพื้นที่ที่หลวงยังมีความจำเป็นในการใช้ประโยชน์ จะดำเนินการให้ออกนอกเขต

พื้นที่และพื้นที่พื้นที่นั้นให้เป็นป่าสมบูรณ์ เพื่อให้ทุกภาคส่วนได้ใช้ประโยชน์ร่วมกัน โดยจะมีการตรวจสอบแนวเขตกายภาพร่วมกัน และนำผลการตรวจสอบเข้าสู่ที่ประชุมเพื่อพิจารณากลับกรองและได้มีการกำหนดนโยบายให้เกิดความชัดเจนและเป็นรูปธรรมมากขึ้น ทั้งนี้ แนวคิดการดำเนินการบริหารที่ผ่านมา ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากปัญหาการส่งคืนพื้นที่ให้กับกรมธนารักษ์มีความยุ่งยาก เช่น กำหนดให้หน่วยทหารต้องจัดการพื้นที่ให้เรียบร้อยซึ่งหน่วยที่รับผิดชอบดูแลอยู่ไม่มีงบประมาณ และขีดความสามารถในการดำเนินการ รวมถึงประชาชนยังมีความเชื่อว่าที่ดินเป็นกรรมสิทธิ์ของตัวเอง แต่เมื่อไปเข้ากับกรมธนารักษ์เป็นการยอมรับว่าที่ดินไม่ใช่ของตนเอง

กำลังพลส่วนใหญ่จะเห็นด้วยกับแนวคิดการบริหารจัดการที่ราชพัสดุด้วยการคืนพื้นที่ที่หมดความจำเป็น ไม่ได้ใช้ประโยชน์ ให้กับกรมธนารักษ์ เพื่อนำไปให้ประชาชนเช่าเป็นที่อยู่อาศัยและทำกินได้ เป็นการลดภาระการดูแลพื้นที่ของหน่วยที่ปัจจุบันมีมากเกินไปที่จะสามารถดูแลให้มีประสิทธิภาพได้ รวมถึงมีการเข้มงวดกับพื้นที่ที่ไม่อนุมัติให้เข้าไปปรับปรุงฟื้นฟูสภาพให้เป็นป่าที่สมบูรณ์ รวมถึงจัดการกับผู้บุกรุกอย่างจริงจัง เป็นมาตรฐานเดียวกัน ที่สำคัญคือ การให้ประชาชนในพื้นที่ได้มีความเข้าใจให้ความร่วมมือและมีส่วนช่วยกันดูแลพื้นที่ป่า โดยทางหน่วยจะมีการประชาสัมพันธ์ ชี้แจงให้ความรู้แก่ชาวบ้านอย่างต่อเนื่องซึ่งจะเห็นได้ว่าผลของแนวคิดนี้ทำให้มีการบุกรุกที่ราชพัสดุลดน้อยลง และมีการขอเช่าเพิ่มมากขึ้นเป็นลำดับ

ขั้นตอนการปฏิบัติทางทหารในการให้เช่าที่ราชพัสดุ ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน

1. ขั้นตอนการยื่นเช่า
2. ขั้นตอนการจัดประชุมคณะกรรมการตรวจสอบ
3. ขั้นตอนการส่งเจ้าหน้าที่เข้าตรวจสอบ
4. ขั้นตอนการพิจารณาผลและประกาศผลการพิจารณาให้ผู้เช่าทราบ
5. ขั้นตอนการแจ้งผลการพิจารณาให้ ธนารักษ์

6. ขั้นตอนคณะกรรมการพิจารณากลั่นกรอง
7. ขั้นตอนมอบสัญญาเช่า สำหรับการดำเนินการของพล.ร.9

ที่ผ่านมาถือว่าประสบความสำเร็จในระดับหนึ่ง แต่ยังมีอีกส่วนหนึ่งซึ่งแสวงผลประโยชน์ในพื้นที่โดยเฉพาะนายทุนซึ่งมีการสวมสิทธิ์/มีการซื้อขายสิทธิ์โดยมีผู้นำท้องถิ่นอยู่เบื้องหลัง ประกอบกับในช่วงแรกมีการหยุดดำเนินการอย่างไม่ทราบสาเหตุในขั้นตอนที่ 4 การพิสูจน์สิทธิ์ และมีเรื่องของการดำเนินโครงการรัฐเอื้อราชภรณ์นั้น โดยมีเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องของรัฐในการจัดให้เช่า และได้อาศัยบันทึกการประชุมคณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐจังหวัดกาญจนบุรี โดยกรมธนารักษ์สามารถจัดให้ราษฎรเช่าได้โดยไม่ต้องขอความเห็นชอบจาก หน่วยทหารดูแลและใช้ประโยชน์ก่อน จึงทำให้มีการอนุมัติให้เช่าโดยที่หน่วยทหารที่ดูแล และใช้ประโยชน์ไม่ทราบ ทั้งยังไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ด้วย ทำให้การดำเนินการไม่เป็นไปตาม 7 ขั้นตอนที่วางไว้ แต่ภายหลังได้เริ่มมีการปรับแก้ข้อปัญหาต่างๆ การประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ และที่สำคัญได้มีการให้ พล.ร.9 จัดกำลังพลออกเดินสำรวจจับพิกัดดาวเทียมเปรียบเทียบแนวเขตตามแผนที่สำรวจทางกายภาพกับแนวเขตที่ราษฎรครอบครอง ทำให้การดำเนินการตามแผน 7 ขั้นตอน เป็นไปอย่างเรียบร้อย ชัดเจนขึ้นมาก

ส่วนปัญหาและอุปสรรคสำคัญ คือ การขาดความต่อเนื่องในการเข้าไปดำเนินการชี้แจงประชาสัมพันธ์ทำความเข้าใจในการเข้ามาบริหารจัดการที่ชัดเจน ผู้เสียผลประโยชน์บางราย โดยเฉพาะกลุ่มนายทุนได้มีการยุยง ปลุกปั่นให้ราษฎรต่อต้าน อีกทั้งยังมีราษฎรที่ยังไม่เข้าใจกลัวทหารจะยึดที่ดินทำกินคืน และบางส่วนยังไม่ยอมรับว่าพื้นที่นี้เป็นพื้นที่ราชพัสดุรวมถึงปัญหาด้านงบประมาณในการดูแลพื้นที่ที่ไม่สอดคล้องกับจำนวนพื้นที่ด้วย

สำหรับการสนับสนุนความร่วมมือจากองค์กร หน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องนั้น องค์กรที่เกี่ยวข้องกับนักการเมืองท้องถิ่นจะให้ความร่วมมือน้อยกว่าเนื่องจากต้องการ คະแนนเสียงๆ และเสียผลประโยชน์

แนวทางการปฏิบัติที่เหมาะสมในการดูแลที่ราชพัสดุในพื้นที่รับผิดชอบของ พ.ร.9 ที่นำมาปฏิบัติที่ผ่านมา และในอนาคต จะสามารถประสบความสำเร็จด้วยปัจจัย หลัก ดังต่อไปนี้ การมีนโยบายที่ชัดเจน หน่วยเหนือต้องมีแนวทางที่ชัดเจนเด็ดขาดต่อการ ดำเนินการปฏิบัติในด้านกฎหมายว่าจะให้ดำเนินการแค่ไหน อย่างไร โดยเฉพาะด้านการ ดำเนินคดีเพื่อให้เป็นตัวอย่างต่อผู้กระทำผิด โดยพร้อมมอบงบประมาณในการดำเนินการ ให้อย่างเพียงพอ ต้องทำความเข้าใจกับผู้นำ ท้องถิ่น รวมถึงราษฎรที่เข้าทำประโยชน์ใน พื้นที่ราชพัสดุ รวมถึงต้องกำหนดแนวทางการบริหารจัดการร่วมกับทุกภาคส่วนในการ พัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อป้องกันการขายสิทธิ์ให้กับกลุ่มนายทุนหรือผู้มีอิทธิพลในพื้นที่ ผู้บังคับบัญชาต้องให้ความสำคัญต่อการดำเนินงานด้านที่ดินโดยให้ความสนใจในการที่จะ สนับสนุนการปฏิบัติทางทหาร ทุกด้านในเรื่องกำลังพลงบประมาณในการเข้าปฏิบัติงานอย่าง จริงจัง และสุดท้ายคือผู้ปฏิบัติจะต้องดำเนินการ อย่างต่อเนื่อง ต้องเกาะติดพื้นที่ติดตาม ความเคลื่อนไหวตลอด ตั้งแต่เริ่มต้นจนเสร็จงานแต่ละภารกิจโดยไม่เปลี่ยนตัวบุคคลกัน บ่อยๆ และจำนวนกำลังพลต้องเพียงพอกับพื้นที่และปริมาณงาน ส่วนปัจจัยเสริม คือ ใช้ หลักรัฐศาสตร์นำหลักนิติศาสตร์ และต้องทำให้กำลังพลผู้ปฏิบัติงานมีขวัญกำลังใจที่ดี พร้อมที่จะทำงานตลอดเวลา รวมถึงสามารถประสานสอดคล้องกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ให้สามารถทำงานร่วมกันได้อย่างบูรณาการ ขณะเดียวกันต้องมีการดำเนินการทางวินัยต่อ กำลังพลที่ประพฤติมิชอบอย่างเด็ดขาด ที่สำคัญคือ งบประมาณให้การกำกับดูแลพื้นที่ต้อง เพียงพอ ทัวถึง และรวดเร็ว

ผู้นำชุมชนท้องถิ่นและประชาชนในพื้นที่

ความเข้าใจและความเห็นเกี่ยวกับพื้นที่ราชพัสดุ ผู้นำชุมชนท้องถิ่นและประชาชนในพื้นที่ มีความเข้าใจเกี่ยวกับพื้นที่ราชพัสดุในระดับหนึ่งตามที่เจ้าหน้าที่ได้ประชาสัมพันธ์ให้ทราบ และเห็นด้วยกับการปฏิบัติหน้าที่ รวมถึงทำให้รู้ขอบเขตพื้นที่ที่ถูกต้อง แต่หลายท่านคิดว่าข้อมูลยังไม่ชัดเจนเท่าที่ควร

ความเข้าใจและความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการจัดพื้นที่ให้ราษฎรเช่าที่ดินราชพัสดุ สำหรับแนวการจัดการพื้นที่ให้เช่าที่ดินราชพัสดุนั้น ส่วนใหญ่เห็นด้วย แต่หลายท่านยังยึดติดความคิดที่ว่าเป็นที่ดินที่ได้รับสืบทอดกันมา และยังคงกังวลในเรื่องสัญญาเช่าที่ค่อนข้างผูกมัดเกินไป ระยะเวลาให้เช่าสั้นไปไม่ชัดเจนทั้งที่มีการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง แต่พบว่าข่าวสารยังไม่ทั่วถึง และยังไม่เข้าใจไม่ชัดเจน

ความคิดเห็นและความเชื่อมั่นเกี่ยวกับการตรวจสอบพื้นที่ราชพัสดุ ส่วนใหญ่มีความเชื่อมั่นในการตรวจพิสูจน์โดยใช้เครื่องมือ GPS และการให้ผู้นำชุมชนและผู้เช่าเข้าไปมีส่วนร่วมพิสูจน์ความถูกต้องทุกขั้นตอน

ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางแก้ปัญหาการบุกรุกที่ราชพัสดุ รวมถึงการประชาสัมพันธ์แนวทางการแก้ปัญหาและการประชาสัมพันธ์นั้นทางผู้นำชุมชนจะมีการประชุมพบปะกันทุกต้นเดือน เพื่อรับทราบข้อปัญหา และหาแนวทางแก้ไข แต่พบว่ายังมีปัญหาในเรื่องการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่บางส่วนที่เลือกปฏิบัติ และปล่อยปะละเลยไม่เคร่งครัดจริงจังเท่าที่ควร

บทที่ 4

บทสรุป

การวิจัยเรื่อง แนวทางการปฏิบัติที่เหมาะสม ของ พล.ร.9 ในการดูแลพื้นที่ราชพัสดุในพื้นที่ จังหวัดกาญจนบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาทางทหารเพื่อดูแลที่ราชพัสดุในพื้นที่รับผิดชอบของพล.ร.9 เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อที่ราชพัสดุในจังหวัดกาญจนบุรี และ เพื่อเสนอแนวทางการปฏิบัติที่เหมาะสมในการดูแลที่ราชพัสดุในพื้นที่รับผิดชอบของพล.ร.9 ผลการศึกษาครั้งนี้พบว่า ที่ดินราชพัสดุในความครอบครองของกองทัพบก แบ่งเป็น 3 พื้นที่ ดังนี้

Zoning 1 พื้นที่ความมั่นคงตามภารกิจของ ทบ. ซึ่งได้แก่ พื้นที่ตั้งหน่วยพื้นที่ฝึก รวมถึงพื้นที่ที่ ทบ. พิจารณาว่าเป็นพื้นที่ที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง ถ้าพบการบุกรุกต้องเร่งรัดให้ออกจากพื้นที่โดยด่วน

Zoning 2 พื้นที่ยังคงสงวนไว้ใช้ในราชการ แต่สามารถผ่อนปรนยินยอมให้ประชาชนเช่าเพื่อทำกินและอยู่อาศัยชั่วคราว คราวละ 3 ปี ซึ่งได้แก่ พื้นที่ที่ประชาชนยินยอมเช่ากับกรมธนารักษ์ และได้ดำเนินการยื่นเรื่องเช่าเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

Zoning 3 พื้นที่ประชาชนบุกรุกอยู่อาศัยถาวร ชุมชนเมืองหนาแน่น หรือพื้นที่หมดความจำเป็นสำหรับใช้ในราชการทหาร ซึ่งได้แก่ พื้นที่ที่ประชาชนยังไม่ได้ดำเนินการยื่นเรื่องเช่ากับกรมธนารักษ์ โดยจะต้องผลักดันพื้นที่โซน 3 ให้เป็นพื้นที่โซน 2 ให้เร็วที่สุด ในกรณีที่ประชาชนต้องการพิสูจน์สิทธิ์ว่าได้ครอบครองมาก่อนกำหนดเขตพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตหวงห้ามฯ พ.ศ. 2481 ก็ให้รีบดำเนินการให้ได้ข้อยุติโดยเร็วที่สุด

กองทัพบก ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบการดูแลใช้ประโยชน์ในที่ดินของ รัฐจำนวนมาก และมีการกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ และเป้าหมายชัดเจน เพื่อต้องการ ลดปัญหาความขัดแย้งกับราษฎร สำหรับหน่วยที่ใช้ประโยชน์ จำเป็นจะต้องนำนโยบาย ไปกำหนดแนวทางการบริหารให้เกิดเป็นรูปธรรมชัดเจนไม่คลุมเครือ บูรณาการกับส่วน ราชการให้เป็นแนวทางเดียวกัน ให้ความเป็นธรรมกับทุกฝ่าย และระยะเวลา การดำเนินงานรวดเร็วก็จะทำให้การปฏิบัติงานสัมฤทธิ์ผล

สำหรับพื้นที่ที่หน่วยหมดความจำเป็นในการใช้ประโยชน์ในราชการ ให้ หน่วยเร่งรัดสำรวจและรวบรวมจำนวนที่ดินที่จะสามารถดำเนินการส่งคืนกรมธนารักษ์เพื่อ นำไปพิจารณาสนับสนุนการกระจายที่ดินทำกินให้กับราษฎรตามนโยบายของรัฐบาล ใน การบริหารจัดการที่ดิน และใช้ประโยชน์ที่ดินให้มีความเหมาะสม มีความสมดุล และเกิด ประโยชน์สูงสุด

การบริหารที่ราชพัสดุอย่างมีประสิทธิภาพของกองทัพบกต้องอาศัยความ ร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐและภาคประชาชน เพื่อให้การดูแลและแก้ไขปัญหา เป็นไปอย่างเป็นรูปธรรม

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- 1.1 ความร่วมมือของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องจะต้องประสานงาน สอดคล้องให้เป็นไปตามนโยบายเดียวกัน
- 1.2 ผู้บังคับบัญชาหรือผู้บังคับหน่วย จะต้องมีความจริงจังในการ แก้ปัญหาไม่ปล่อยปละละเลย
- 1.3 กำลังพลต้องมีความรู้ ด้านกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ

1.4 การจัดหาสิ่งอุปกรณ์เครื่องมือใช้ สำหรับชุดลาดตระเวนควรจัดหาให้ตรงกับความเป็น เช่น จักรยานยนต์ GPS โดรนบันทึกภาพมุมสูง กล้องบันทึกภาพนิ่ง กล้องบันทึกภาพเคลื่อนไหว เครื่องบันทึกเสียง คอมพิวเตอร์รวบรวมข้อมูล

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยในเรื่องการนำที่ราชพัสดุในความครอบครองของกองทัพบกที่ไม่ได้ใช้ในทางราชการ มาใช้ประโยชน์ในเชิงสวัสดิการภายใน หรือสนับสนุนสาธารณประโยชน์ต่อหน่วยงานกองทัพบก และประชาชนในพื้นที่

2.2 ควรมีการวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับประเด็นของกฎหมาย และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนโดยใช้กฎหมายฉบับเดียวในการดูแลที่ราชพัสดุให้ครบทุกมิติ เพื่อความเข้าใจที่ตรงกันมีความเสมอภาค ลดปัญหาความขัดแย้งในพื้นที่

เอกสารอ้างอิง

1. ราชกิจจานุเบกษา., 2561. ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ.2561-2580. เล่ม 135 ตอนที่ 82 ก, 13 ตุลาคม 2561.
2. ยุทธศาสตร์ป้องกันประเทศ กลาโหม (2560-2579)
3. กองทัพบก. ระเบียบกองทัพบกว่าด้วยการบริหารจัดการที่ดิน อาคาร และสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ.2566; 2566.
4. พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตหวงห้ามที่ดินในท้องที่อำเภอเมืองกาญจนบุรี อำเภอวังขนาย อำเภอบ้านทวน และอำเภอวังกะ จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2481
5. ปริญา ฉายะพงษ์,พ.อ. โครงการนำร่องการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินในความครอบครองของกองทัพบกด้วยระบบภูมิสารสนเทศกรณีศึกษา: ในพื้นที่จังหวัดทหารบกกาญจนบุรี. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยการทัพบก; 2556 หน้า19-20
6. กองทัพบก ระเบียบกองทัพบก การบริหารที่ดินอาคาร ข้อที่16,17
7. กองทัพบก. นโยบายการปฏิบัติงานของ พลเอก ณรงค์พันธ์ จิตต์แก้วแท้ ผู้บัญชาการทหารบก. กรมส่งกำลังบำรุง. กันยายน 2565.
8. แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ.2566 - 2580)(ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) ประเด็นความมั่นคง
9. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13.
- 10.กระทรวงกลาโหม. แผนปฏิบัติการราชการระยะ 5 ปี (2566-2570). กระทรวงกลาโหม.
- 11.กระทรวงกลาโหม. แผนปฏิบัติการราชการระยะ 5 ปี (2566-2570). กระทรวงกลาโหม. หน้า 11.

ประวัติย่อผู้วิจัย

ยศ ชื่อ

พันเอก วุฒิพงศ์ แก้วบัวเงิน

วัน เดือน ปีเกิด

28 มีนาคม 2521

ประวัติสำเร็จการศึกษา

พ.ศ. 2546

ปริญญาตรี วิศวกรรมโยธา
โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า

พ.ศ. 2556

หลักสูตรหลักประจำ ชุดที่ 91
โรงเรียนเสนาธิการทหารบก

พ.ศ. 2559

ปริญญาโท รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์(นิด้า)

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2550-2555

ผู้บังคับกองร้อยกองร้อยทหารช่างสนาม
กองพันทหารช่างที่ 9

พ.ศ. 2561- 2562

ผู้บังคับกองพันพัฒนาที่ 1 กองพลพัฒนาที่ 1

พ.ศ. 2562- 2564

ผู้บังคับกองพันทหารช่างที่ 9 กองพลทหารราบที่ 9

ตำแหน่งปัจจุบัน

พ.ศ. 2566- ปัจจุบัน

รองผู้อำนวยการกองปลัดบัญชาฯ กองทัพอากาศที่ 1